

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16833/2022
09.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирјана Рајић Илић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6984/20 од 22.02.2022. године, у седници одржаној 09.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6984/20 од 22.02.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1998/15 од 13.10.2016. године ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати 217.652.992,62 динара, са законском затезном каматом од 10.02.2011. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 916.200,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6984/20 од 22.02.2022. године, ставом првим изреке одбијена је, као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова другостепеног поступка плати 582.595,00 динара, са законском затезном каматом од наступања услова за извршност до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побигану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку-ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био оснивач Предузећа за трговину, посредовање, експорт-импорт „Т@М“ д.о.о. Београд, које је са ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају Банатски Брестовац закључило Уговор о закупу. У вези њихових међусобних потраживања из наведеног Уговора о закупу пред Трговинским судом у Београду вођен је парнични поступак по тужби ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају Банатски Брестовац и противтужби Предузећа за трговину, посредовање експорт-импорт „Т@М“ д.о.о. Београд, у ком поступку је 26.03.2008. године донета пресуда, која је потврђена и преиначена пресудом Вишег трговинског суда од 29.04.2009. године, којом је одбијен, као неоснован тужбени захтев ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају Банатски Брестовац, а делимично усвојен противтужбени захтев Предузећа за трговину, посредовање, експорт-импорт „Т@М“ д.о.о. Београд и утврђено потраживање овог предузећа према стечајној маси ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају Банатски Брестовац у висини од 161.492.237,59 динара, са каматом од 31.10.2001. године до исплате и обавезано ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају Банатски Брестовац да Предузећу за трговину, посредовање, експорт-импорт „Т@М“ д.о.о. Београд на име трошкова поступка плати 1.244.000,00 динара. Предузеће за трговину, посредовање, експорт-импорт „Т@М“ д.о.о. Београд поднело је благовремену и дозвољену пријаву потраживања у поступку стечаја над ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају Банатски Брестовац, наводећи да је поднело противтужбу против стечајне масе ДПП „Жикица Јовановић“ Банатски Брестовац. Решењем Трговинског суда у Београду од 02.10.2002. године усвојен је предлог стечајног управника од 02.10.2002. године и одобрена продаја стечајног дужника ДП у мешовитој својини за пољопривредну производњу „Жикица Јовановић“ у стечају Банатски Брестовац, као правног лица за купопродајну цену од 154.000.000,00 динара, уз преузимање радника и одобрено је закључење Уговора о продаји, који је закључен и оверен пред судом 14.10.2002. године. Решењем Трговинског суда у Београду од 30.10.2002. године, одобрен је Нацрт за главну деобу стечајне масе ДП у мешовитој својини за пољопривредну производњу „Жикица Јовановић“ у стечају Банатски Брестовац, по коме се повериоцима стечајног дужника исплаћује 100% утврђених потраживања и одобрава исплата прве рате од 20% у висини од 29.175.924,15 динара и одређено је да је Нацрт за главну деобу саставни део тог решења. Нацртом за главну деобу ДП у мешовитој својини за пољопривредну производњу „Жикица Јовановић“ у стечају, Банатски Брестовац утврђена су расположива средства за деобу у висини од 148.879.620,80 динара (преостала пошто су од купопродајне цене од 154.000.000,00 динара одбијена законом прописана умањења) и утврђене су тражбине поверилаца са обрачунатом законском затезном каматом, а затим су расположива средства стечајне масе за главну деобу распоређена на утврђена потраживања по стопи од 100% на 19 поверилаца. Стечајни управник стечајне масе ДПП „Жикица Јовановић“ Банатски Брестовац, након продаје стечајног дужника, приликом израде Нацрта за главну деобу стечајне масе ДПП „Жикица Јовановић“ није резервисао средства за исплату потраживања у вези поступка који је вођен пред Трговинским судом у Београду, који поступак је био у току у време израде Нацрта за главну деобу, а његово постојање је стечајном управнику било познато, већ је сва расположива средства за деобу поделио на 19 поверилаца, а

њихова потраживања су са обрачунатим каматама од момента доспећа до момента израде Нацрта за главну деобу 02.10.2002. године исплаћена у целости, односно 100%. Предузећу за трговину, посредовање, експорт-импорт „Т@М“ д.о.о. Београд је на основу решења Привредног суда у Београду од 08.07.2009. године исплаћено 1.550.000,00 динара.

С обзиром да је био покренут стечајни поступак над стечајним дужником Предузећем за трговину, посредовање, експорт-импорт „Т@М“ д.о.о. са седиштем у Београду, решењем Привредног суда у Београду од 10.12.2010. године преостала, нераспоређена средства у виду вишка деобне масе у висини од 217.652.992,62 динара, са обрачунатом каматом до истицања Нацрта за главну деобу на огласну таблу суда 31.08.2010. године, распоређена су оснивачу стечајног дужника, тужиоцу у овом спору, АА.

Правноснажном међупресудом донетом у овом поступку, утврђена је обавеза тужене да тужиоцу накнади штету због незаконитог поступања државног органа - Трговинског суда у Београду у вођењу стечајног поступка над стечајним дужником ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају Банатски Брестовац, јер из деобне масе није издвојен сразмеран део средстава ради намирења евентуалног потраживања правног претходника тужиоца, који због тога није наплатило своје потраживање утврђено правоснажном пресудом, иако је поднео благовремену и дозвољену пријаву потраживања у поступку стечаја над ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају Банатском Брестовцу, односно да је поднео противтужбу против стечајне масе ДПП „Жикица Јовановић“.

Првостепени суд је из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврдио да је висина расположивих средстава стечајне масе, која је остварена продајом стечајног дужника 11.10.2002. године, била 153.979.620,80 динара, да је по одбитку средстава по основу потраживања предузећа, планираних, а неисплаћених трошкова стечајног поступка (обавеза према радницима и судске таксе), преостало 145.879.620,80 динара, и да би се орочавањем ових расположивих средстава у периоду од 11.10.2002. године до 10.02.2011. године могло остварити увећање средстава, тако да би расположива средства стечајног дужника по истеку наведеног периода била 273.328.903,44 динара.

Оценом допунског налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке, утврђено је да је у нацрту за главну деобу стечајне масе ДПП „Жикица Јовановић“ наведено да расположива средства износе 153.979.620,80 динара, да се она умањују за укупно 8.000.000,00 динара – спорна потраживања предузећа 4.000.000,00 динара, планирани а неисплаћени трошкови стечајног поступка 2.500.000,00 динара и обавезе према радницима и камате 1.500.000,00 динара, па расположива средства за деобу након умањења за судске таксе у износу од 100.000,00 динара износе 145.879.620,80 динара. С обзиром да је у износу од 8.000.000,00 динара садржан износ од 4.000.000,00 динара, који је издвојен за спорна потраживања предузећа, произлази да би и тај износ био орочен, што значи да би стечајни управник могао да орочи износ од укупно 149.879.620,80 динара. Да је стечајни управни ДПП „Жикица Јовановић“ орочио ова средства у периоду од 01.11.2002. године до 30.06.2009. године код пословних банака по каматним стопама које су се у том периоду могле добити на динарске депозите правних лица (просечна вредност)

депоноване на период од једне године, с тим да се за 2002. годину примене каматне стопе на депозите ове категорије депонената за период орочавања до два месеца, а за 2009. годину каматне стопе за период орочавања до шест месеци, према подацима са сајта Народне банке Србије је и уз припис камате и главнице на крају календарске године, дана 30.06.2009. године, остварила би се средства у укупном износу од 255.092.556,41 динар. То би потраживање Предузећа „Т@М“ д.о.о. Београд у стечају, чије потраживање је по пресудама Трговинског и Вишег трговинског суда износило 217.652.992,62 динара могло у целости да се наплати.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца, јер је сматрао да се потраживање утврђено пресудама Трговинског суда у Београду и Вишег трговинског суда правном претходнику тужиоца има сматрати трошком стечајног поступка стечајног дужника ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају Банатски Брестовац, који се плаћа пре намирења стечајних поверилаца, односно пре деобе, применом члана 61. и 138. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији („Службени лист СРГ“, број 37/93 и 28/96), који се примењивао у време спровођења стечаја над ДПП „Жикица Јовановић“ Банатски Брестовац.

По оцени Врховног суда, правилно је одлучио другостепени суд када је одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио првостепену пресуду, правилном применом материјалног права, а разлоге које је за своју одлуку дао другостепени суд у свему као довољне и јасне прихвата и Врховни суд.

Тужилац тужбом тражи накнаду материјалне штете у висини од 217.652.992,62 динара, са каматом, због незаконитог и неправилног рада органа тужене - Трговинског суда у Београду у вођењу стечајног поступка над стечајним дужником ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају, Банатски Брестовац, јер из деобне масе није издвојен сразмеран део средстава ради намирења евентуалног потраживања правног претходника тужиоца, иако је правни претходник тужиоца поднео благовремену и дозвољену пријаву потраживања у поступку стечаја над ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају, Банатски Брестовац, односно да је поднео противтужбу против стечајне масе ДПП „Жикица Јовановић“ Банатски Брестовац.

Правилан је закључак другостепеног суда о одговорности тужене за насталу штету. Наиме, код утврђеног, да је правни претходник тужиоца са стечајним дужником ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају, Банатски Брестовац закључио уговор о закупу, да је у вези међусобних потраживањима из закупног односа пред Трговинским судом у Београду вођен поступак по тужби ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају, Банатски Брестовац и противтужби правног претходника тужиоца, да је правни претходник тужиоца поднео благовремену и дозвољену пријаву потраживања у поступку стечаја над ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају, Банатски Брестовац, да је решењем Трговинског суда у Београду Ст 6301/01 од 30.10.2002. године одобрен Нацрт за главну деобу стечајне масе ДПП „Жикица Јовановић“, Банатски Брестовац, који није предвиђао резервацију средстава за повериоца стечајне масе – правног претходника тужиоца, па како из расположивих средстава није издвојен сразмеран део средстава ради намирења евентуалног потраживања правног претходника тужиоца, то је истом онемогућена наплата потраживања по правноснажној

пресуди, са којих разлога је правилно закључио другостепени суд да постоји обавеза тужене за накнаду штете тужиоцу због незаконитог поступања државног органа - Трговинског суда у Београду у вођењу стечајног поступка над стечајним дужником ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају, Банатски Брестовац, правилном применом члана 172. Закона о облигационим односима.

Правилан је и закључак другостепеног суда, да је потраживање правног претходника тужиоца, утврђено правноснажном пресудом трошак стечајног поступка стечајног дужника ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају, Банатски Брестовац, који се наплаћује пре намирења стечајних поверилаца, односно пре деобе, на основу члана 138. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији. Ово, јер се ради о потраживању насталом из Уговора о закупу који је закључен након отварања стечајног поступка, а у којој ситуацији правни претходник тужиоца има положај повериоца стечајне масе, с обзиром на то да је поверилац стечајне масе и онај поверилац чија су потраживања настала из уговора закљученог после отварања стечајног поступка са стечајним управником и његово потраживање се наплаћује као трошак стечаја.

Према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке, у нацрту за главну деобу стечајне масе ДПП „Жикица Јовановић“ наведено је да расположива средства износе 153.979.620,80 динара, да се она умањују за укупно 8.000.000,00 динара (спорна потраживања предузећа 4.000.000,00 динара, планирани а неисплаћени трошкови стечајног поступка 2.500.000,00 динара и обавезе према радницима и камате 1.500.000,00 динар), тако да расположива средства за деобу након умањења за судске таксе у износу од 100.000,00 динара износе 145.879.620,80 динара. С обзиром да је у износу од 8.000.000,00 динара садржан износ од 4.000.000,00 динара, који је издвојен за спорна потраживања предузећа, да произлази да би и тај износ био орочен, што значи да би стечајни управник могао да орочи износ од укупно 149.879.620,80 динара, која обавеза произлази из члана 61. став 2. тачка 5. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији, према којој одредби је стечајни управник дужан да се као добар привредник стара о окончању започетих, а још неизвршених послова дужника, као и послова потребних да би се спречило наступање штете на средствима дужника. Да је стечајни управни ДПП „Жикица Јовановић“ орочи напред наведена средства у периоду од 01.11.2002. године до 30.06.2009. године код пословних банака по каматним стопама које су се у том периоду могле добити на динарске депозите правних лица (просечна вредност) депоноване на период од једне године, с тим да се за 2002. годину примене каматне стопе на депозите ове категорије депонената за период орочавања до два месеца, а за 2009. годину каматне стопе за период орочавања до шест месеци, према подацима са сајта Народне банке Србије је и уз припис камате и главнице на крају календарске године, дана 30.06.2009. године, остварила би се средства у укупном износу од 255.092.556,41 динар. Стога би се потраживање Предузећа „Т@М“ д.о.о. Београд у стечају, чије потраживање је по пресудама Трговинског и Вишег трговинског суда износило 217.652.992,62 динара могло у целости да се наплати, па је правилан закључак другостепеног суда да је тужена у обавези да тужиоцу исплати тражени износ са каматом.

Супротно наводима ревизије, другостепени суд је правилно оценио приговор доприноса тужиоца настанку штете и с тим у вези правилно закључио да тужилац није

допринео настанку штете. Ово, јер је правни претходник тужиоца благовремено пријавио своје потраживање према стечајном дужнику ДПП „Жикица Јовановић“ у стечају, што је било познато стечајном управнику, а у парничном поступку који је покренуо стечајни дужник ради наплате свог потраживања поднео је противтужбу, о чему је стечајни управник такође имао сазнања, јер је учествовао у том поступку, па је правилан закључак другостепеног суда да у таквој ситуацији не може бити доприноса правног претходника тужиоца штети која је настала тако што је стечајни управник, иако је знао да је у току спор између стечајној дужника и правног претходника тужиоца ипак по нацрту о главној деоби сва расположива средства исплатио стечајним повериоцима, а из деобне масе није издвојио сразмеран део средстава ради намирења евентуалног потраживања правног претходника тужиоца о коме је вођен спор и чија му је висина била позната, а стечајно веће Привредног суда у Београду је ове радње одобрило.

Са напред наведених разлога, супротно наводима ревизије, другостепени суд је правилном применом материјалног права донео побијану пресуду, са којих разлога је применом члана 414. став 1. ЗПП одлучено као у изреци.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић